

TIDEVARVET

Nr 40. 2 okt.

Nr 40. 4 ärg. 1926

Tidevarvet N: r 40

Valet i Villåttinge uppställs som lärkort exempel på utgången av en valstrid.

I Styrelsestyrelse och rikshushållning framlägger *Elisabeth Tamm* samma tankar för Tidevarvets läsare, som förut för sina valmän.

Ledaren: *Krig med barn och om dem påvisar hur pacifism och militarisism strida om barnen. Landstornmsövningar och fredsdrag samtidigt!*

I dagarna öppnas den första pan-europeiska kongressen. I norska Afvenposten bekänner sig politiken Sigurd Ibsen helt till idén i en stor artikel. I väntan på att de svenska dagliga tidningarna skola följa exemplet har Tidevarvet i artikeln *Pan-europas födelse* velat erinra om vad som sker.

Moderkapets tragedi af *E. W.* recenseras två nyutkomna böcker.

Vi erinra åter om billighetsprenumerationen i sista kvartalet för

EN KRONA.

Den bör ske direkt till expeditionen Slusspan 1, Stockholm.

Frisinnade kvinnors Riksförbunds centralstyrelse

sammanträder till årsmötet den 30, 31 oktober. Skänsförbundet är denna gång värd för Centralstyrelsen, och mötet kommer att hållas i Kristianstad.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 108 52
STOCKHOLM

Clara Ekströms Optiska Affär
3 Jakobstorg Stockholm

GLASÖRN KIVARE
PINCENÖRER L.L.L. Linsjöström
Lörngottier
Etabl. 1872.
Rekommendera ditt valörrörade lager.

Det av N. F. K. Sverige utarbetade
LIVSTYCKET
för barn och vuxna
samt Promenadskor och kingor av breddare och smälare typ utarbetade av Sv. Kv. Centr. Förh. för Fys. Kultur, finska och kan beställas i
Anna Ahlströms Sjöbrosaffär,
Gågatan 95 i Stockholm
Telefon S. 311 84.

Sänd minneshyllning genom
Blomsterfonden
Tel. Blomsterfonden.
Adress: **Arsenalsgatan 6, n. b.,**
STOCKHOLM.

Valet i Villåttinge

Polishjärtat darrar

Polismästare Härleman har yttat sig över det von Kochska förslaget till ny löslösvärdig. Han kallar det en tidsenlig och god lösnings, dock endast under förutsättning, att han får ändra på de mjuka och humana former, varmed hjälplöshetens skalk infödas. I stället för att enligt von Koch den misstänkta kvinnan skall kallas med en tagn till inställdes för hjälpskottet, bör hon enligt Härleman anhöllas och efter en natt i häkter föras inför hjälpskottet. Hans skäl är det, att kvinnorna aldrig skulle finna sig frivilligt, och att proceduren med delgivning af kallelse på offentliga platser skulle väcka för mycken uppmärksamhet och kanske föranleda ingripande från nattpolisens sida till kvinnans fördela. Hans uppfattning är nämligen den, att denna publik står på deras sida, som den väl må göra.

Köparen håller förstås på sin värd. Men få icke de fäntna hjälpskottet därigenom ett i viss mån annat utseende? Skola inte vederbörande kvinnor själva, ur stånd att göra alliför större åskådningar, än som ställda inför ett nytt slags dömsedel igen, låt vara att det sitter kvinnor där?

Om icke möjligheten att anhölla på gammalt sätt behålles, brukar polismästaren för att de prostituerade skola komma att uppträda "än mera oblikt och hänsynslöst" och att den känsla av frihet, som genomträngde dem skulle locka flera rekryter till yrket!

Det är underligt hur alla polishjertan darrar för de prostituerade öhögja framfart. Lagstiftningen måste tilländas dem med all slags hjälp i form av sårstämmer mot kvinnorna och vidträcka befoget mot dem, annars kunna de ej hålla ordning och skick på våra gator, annars kunna de ej freds människans värdighet. Däremot antages det utan vidare, att alla hjälpskott kvinnor, som antas att de kunna reda sig själva. Att de skulle kunna utslättas för skrämsel och varför icke även för frestelser, det intresserar ingen. Utredningen i ävod om kvinnornas på våra gator, gjord av själva justitieministern, resulterade ju i att ingenting behöfve göras.

Den stora delen af publiken, som icke är intresserad av den samtliga börsen, har däremot intresse av att det går högljutt till på våra gator. Men det gör det inte! Det vet var och en, att de ankullanden som polisen då och då gör under svarande löslösvärdig icke hjälpa. Varför? Därför, att de icke ändra på den allmänna uppfattningen, att våra gator nu en gång måste användas till mannekanguppvisning av prostituerade, spekulanterna och handlens uppgörande.

Hur skulle det då tänkas nya behandlingsmetoder kunna befrä våra gator, vår stad från prostitutionen? Det beror fortfarande blott den ene partien i handeln, kvinnorna. Det vill hjälpa, bereda arbete åt och förbättra anskilda kvinnor, det egmar sig omorsksfullt åt människens vilbered men röre icke vill deras jaktakt

Det är ingenting annat än den gamla gamla uppfattningen, kittad i mera tidens färga varslor. En del kvinnor ha blivit så glada och tacksamme öfver dessa former. De tänka ej på att de stadvästa själva skäddningen mot en ny skäddnings anlopp.

Prostitutionen behöfve icke vara otroligt. Medelt uppvisning av ungdomen, är ännu icke så allvar provadt. Kvinnorna i gemen ha inte ens själva kommit längre än till att ropa: "fort med dessa farliga varslor, som röva våra män i deras svaga stunder!" De ha aldrig försökt att säga: vi delar inte er med e kvinnor, som äro vår mans.

Deviner.

Elisabeth Tamm

Valet i Villåttinge härad av Södermanlands län fick den utgång att fröken Elisabeth Tamm på Fogelstad återvaldes till landstinget. Under partibeteckningen Frisinnade och liberaler funnos tre listor. Den som främst upptog fröken Tamm namn fick 687 röster, den med liberalernas "oficiella" kandidat 128 och den folkfrisinnade 596.

När vi uttrycka vår glädje över segern veta vi, att den delas av Frisinnade kvinnor över hela landet. Granskar man närmare omständigheterna vid detta val, synes utgången ganska märklig. Fast av jämförelsevis små proportioner innehåller detta val i en liten sömländsk valkrets alla ingredienser, goda och dåliga, af vilka framg den helhet, den "skapelse, som är ett val. Dess upptakt, dess gång och utgång, ge oss en ganska värdfull lärdom att ta vara på.

Trots att frisinnade och liberaler i Villåttinge beslöt att — med avståndstagande från högren — gå ihop, ansågs mandatet ändå osäkert. Ett tecken därpå var att den frisinnade som förut stått för denna valkrets, riksdagsman Olsson i Ramsta, flyttat sig över till fröken Tamm gamla valkrets, Öppunda.

De av våra läsare, som endast följt gången av valet i Tidevarvet, torde ännu leva i den tron, att de liberala under anslutning av folkfrisinnade och fristående frisinnade uppförde fröken Tamm som första namn på den första av sina två listor i Villåttinge. Detta var nämligen valkretsens beslut, som vi meddelade, i tro att det skulle utföras. Så skedde emellertid ej, valkretsförbundets liberala ledning ändrade beslutet och lancerade blott en egen officiell lista med ett annat första namn, och listan med fröken Tamm namn sjönk hastigt till "Frisinnade Kvinnors lista".

Fröken Tamm höll ett par föga publicerbara valtal i valkretsen, och Södermanlands länsförbund av Frisinnade Kvinnor beslöt att icke ta någon kamps, trots att det icke hade någon press till stöd, snarare tvärtom och trots att en motkampanj öppnades från de andra politiska organisationerna.

Då sedan valresultaten kommo från

de övriga valkretsarna och visade, att de liberala ledo nederlag och icke fingo in någon representant i landstinget, hade man anledning frukta att valet i Villåttinge skulle, om över huvud mandatat räddades att frisinnade och liberaler, gå till den folkfrisinnade kandidaten. Det var ingen gynnsam ställning för fröken Tamm att motarbetas av liberalerna, och ändå bära den impopulära liberala stämpeln på sin lista.

Men se, tvärtom valens allmänna riktning fingo de folkfrisinnade stå tillbaka för liberalerna. "Frisinnade kvinnors lista" segrade, trots att den var liberal. Väljarna röstade icke på något parti utan på fröken Tamm själv. Detta val var icke något partival, det var ett personlighetsval rent och klart. En personlighet är invald, som icke tillföll någon partioorganisation, en fristående fristannad.

Det är för sin gärnings skull och sin personlighet, som fröken Tamm har blivit vald. Det kan inte vara någon annan anledning än den att menige man i Villåttinge har tyckt, att hon passade i landstinget. Det är underligt, att detta skäl vara en så sällsam grund till ett val.

Från en av vallokaterna berättar Frisinnade Kvinnors listudvaldare, att en väljare, som fått listan i hand, sa en gång om dessa första namn. Men denne väljare blev då näst på en kommunist som sade: sig ingenting om fröken Tamm, för då kan folket vittna. Folket har vittnat.

Om fröken Tamm personlighet är den första orsaken till segrarna, så är den andra det duktiga arbetet, som Länsförbundet nedlagt på detta val. För detta arbetet skall delar Länsförbundets trogna rikligen glädjen och hedern av framgången. Inom Länsförbundet och inom Frisinnade Kvinnor som helhet har man nu sett, att det lönar sig att arbeta. Kvinnorna ha möjligheter, de ha makt, om de bara ha vilja och förstånd att bruka dem. De ha lärt att det ej duger att låta skrämra sig vare sig av hotelser eller ovett och att man måste se upp. Det är inte särskilt roligt att få en sådan lärdom som den, att man ej kan överallt och utan vidare lita på att listornas opartiskt tillhandahållas, men har man fått en sådan lärdom, får man handla efter den när det gäller.

En lärdom som uteslutande är uppmuntran till däremot den, att det lönar sig stundom att obehövt hålla på sin ståndpunkt utan hänsyn till om det är taktiskt klokt eller ej. Södermanlands Frisinnade valkretsförbund förblev en tid efter sprängningen 1921 neutralt. Sedan ett folkfrisinnat förbund bildats vid sidan, övrigt det neutralt till det liberala partiet för att få stöd av en större enhet och göra sig gällande, som termen brukar lyda. Fröken Tamm följde ej med, hon stod kvar vid de skäl som talat för neutralitet 1921. En av dess män följde heller icke de andra, men han gick till det folkfrisinnade. Även hans återval gick om intet på grund av brist på samarbete mellan liberaler och frisinnade. Ezhuru gammal landstingsman och nu lacerand av de folkfrisinnade, blev han utslagen. Detta öde drabbade även de liberala i Jönåker och småstadsvalkretsen. Varken den som gingo till folkfrisinnade eller liberaler hade någon fördel däraf.

I stunder, då det ser ut som om ingenting annat än anpassning lönade sig, kan det vara en tröst att påminna sig, att vid valet i Villåttinge det var den fasta, orubrade ståndpunkten som förde till seger.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
 Slussplan 1, 2 tr, Stockholm.

REDAKTOR:
 Elin Wägner.

Mottagningskl. kl. 10-11.
 Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:
 Telefon Norr 22 43.
 Kosteröid kl. 10-12 f. m. 1-4 c. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
 För 1/2 år kr. 5.50, halvår kr. 3.75
 kvartal kr. 1.75 Lössummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
 per millimeter

Textida eller särskilt be-
 tydligt plats..... 20 öre
 I text..... 20 "

Rylander & Olsson Boktryckeri
 STOCKHOLM 1926.

Krig med barn och om dem

Styrelsen för Svenska Skolornas Förening utsände nyligen ett cirkulär till Sveriges samtliga skolor, i vilket rektorer och föreståndare uppmanades att på ett eller annat sätt i respektive skolor söka förverkliga tanken på Skolornas föredrag. I år hade denna dag förlagts till onsdagen den 29 september. Det må väl sägas vara ett underligt sammanträffande, nog så beklämnande i sitt slag och väl värt att beakta, att samma dag som denna ungdoms freds- och försöningsdag firades, må vi hoppas, i skolorna landet runt, så utspelades i Upland den stora höstmanövern, i vilken enligt tidingarna för första gången barn och ungdom deltog. Genom tillmötesgående från chefen för generalstaben, säges det, hade nämligen tillfälle beretts för en landstörms-trupp att deltaga i manövern och detta sällsynta tillfälle togs jämväl i akt för Stockholms landstörmsförbunds ungdomsavdelning, som deltog i krigsmanövern med ett kompani. Och så hände det, att samma dag som morgonböl hölls i de flesta svenska skolor över världsfred och försönning och ungdomen uppmanades att som fullvuxna medborgare så en säker vakt kring freden och förbroddingen mellan folken, så lekte svenska pojkar tillsammans med de stora, efter deras mönster och på deras uppmaning. Det är krig både med och om barnen.

Tidevarvets Räddningsbyrå för föräldrar

Slussplan in torsdagar 9.30-10.30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein
 Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
 Malmorgatgatan 3, Stockholm.
 Telefon 244 98, Norr 244 19.

Familjerätt. Hyresrändnen. Testamente. Bouppteckningar. Förfrågningar från larsorden besvaras omgående.

EVA ANDÉN Advokatbyrå
 inakt. Eva ANDÉN. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
 Lilla Vattug. 14, Tel. 75 76, Norr 183 26, STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje och arvsklagen, Bostredningar och testament, Föreningsskuggadrag.

Åven skriftliga förfrågningar.

För att ytterligare fullständiga krigstrustringen i Upland hade också kvinnorna för första gången dragits med i den stora manövern och bildade antagligen som vanligt ett mera pittoreskt än uppbyggigt inslag med sina Lottauniformer och sin kalfekolning.

Ungdomen deltagande i Uplandskriget är för övrigt endast ett utslag av en rörelse, som på sistå tiden skjuter alltmera fart och som går ut på att knyta ungdomen fastare samman med militarismen, och att som det så vackert heter väcka i synnerhet den studerande ungdomens slumrande intresse för fosterlandets försvar. Mer

Infört genom Stockholms Läkarförening

Dr Harald Österberg
 Inrebirds sjukdomer.
 Lung-, mag- och magsjukdomar.
 Hantverkaregatan 18-20, 2 tr, his. (Invid Kungsholmsgränd).
 Mottagn. vard. 5.30-5. sönd. 10.30-11 samt enligt avtal på tele. Kungsh. 20 40.

Men vi hava fler krafter än landstörmen i rörelse för att entusiasmera ungdomen för fosterlandets försvar och krig. Inland dessa tyskskytteföreningarna i skolorna utträtt ett synnerligen gott och energiskt arbete.

Doktor Inez Laurell
 Sibleylagatan 9. Södm. Tel. 741 71.

Homeopatisk behandling

Tid för mottagningen beställs per telefon, helst 9.30-10 fm.

Doktor Fähræus
 Hår-, & Hudsjukdomar, Nervsjukdomar
 Karlfvägen 43, Stockholm.
 Mottagn. enl. överenskommelse per tel. 707 18, kl. 10.30-12.

Vid 1917 års riksdags tredje genomlysning, om vi icke missmännarna, numer avlidne bankofullmäktigene E. A. Nilsson, det anslag, som förut upptogs i eklestiaskedepartementets anslagsstat för vapenövingar i skolorna, och riksdagen får väl därmed anses hava uttalat sig mot skjut- och vapenexercis bland skolorndung.

Vita Korsets Sjuk- o. Operationsavdeln.
 Brunkebergsgatan 11 (i d. Florag. 12).
 Tel. 1. Forest. N. 12 50, Elev 97 56.
 Obs./ Ej ändrade telefonnumm.

Se katalogen.

Tandl. Gretta Johansson,
 S. i Eriksgatan 102, 3 tr. (Vasastaden).
 Tel. 849 22.

Mottagningsst. 12-1, 6-7 eller efter överenskommelse.

ÅSveriges Husmodersföreningars Riks-förbunds Rönneberg, Lidingö, motts-garn i olika ålders före och under skollärarens samt vuxna, som behöva rekreation och vila.

Åvgifter: För barn under 4, 3 kr. per dag, kortare tid 75 kr. per månad. För barn över 4 år, 4, 50 fr. kortare tid, 120 kr. per månad. För vuxna 5-11 kr. per dag. Rönnebergskommitén kr.

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå
 anskaffar sjuksköterskor och barnsköterskor. Valhallvägen 18, II, Stockholm.
 Tel. 861 81. N. 241 13.

ÖstermalmsNya Förlossningshem
 SHEPPAREGATAN 27, 4 tr. (hiss)
 STOCKHOLM
 Tel. Fjörstämman 708-68, Fjörstämman 74952
 Prutt col av läkare

Elektro-Medicin
 Kirurgiska Fysiska Hjälpmedel till Sjukvård

Rabbit-Prislista.

Dietose..... 0.50
 Svartmjöl..... 0.50
 Belfett..... 2.50
 Pyrocol..... 2.50
 Tjeknisk åsar (beställt per styck) 1.50
 Isolations..... 2.50
 Elektriska Messager..... 3.75
 Elektriska Klockor..... 2.50
 Metalliska åsar..... 2.50
 Lokal Messager..... 2.50
 Högspänning..... 3.75

Lag. Hjälpmedel. Kostnadsfri konsultation.
 Dr. Col Ekblom, Sjukg., Kgl.

ASTRAS Barnpuder

Antiseptiskt ströpulver mot lufthudsjukt och allmänna hudsplårmar. Helande och smärtstillande vid ligger, skavsår och dylikt.

Burk med ströök
Kronor 1:-

Förärljes å apotek och i tekniska affärer

Fru Emma Holmin
 Maniure, Fotbehandling, Frostskador behandlas. Hygienisk anriktsbehandling med Massage, Elektricitet, Violetta strålar och Vibratör.
 Cremer m. m. till sala.
 Lästmarknagatan 8. Tel. Norr 225 69.

ASTRAS Barnpuder

Antiseptiskt ströpulver mot lufthudsjukt och allmänna hudsplårmar. Helande och smärtstillande vid ligger, skavsår och dylikt.

Burk med ströök
Kronor 1:-

Förärljes å apotek och i tekniska affärer

än en torde hava observerat hur t. ex. landstörmsföreningarnas arbete ibland ungdomen är satt på frammarsch. Ständigt och jämt möter man åtminstone i Stockholm och dess omgivning skaror av ungdomar och pojkar ända ned till små bytygar på 12 och 13 år i den grå landstörmsuniformen, stadda på marscher, rekognosering eller andra fälttjänstövningar.

Det kan ju vara ett och begripa, att det måste vara ett synnerligen lätt och tacksamt arbete att värva pojkar för landstörms ungdomsavdelning när man kan locka dem med något så trevligt som skjutövingar, lägerliv och annat "hårdande friluftsliv", uniformen icke att förlömma. Kan man nu också för framtiden stimulera dem med hoppet om att kanske få vara med och leka krig riktigt på de stora manövern, så bör utan tvivel landstörmsföreningarna kunna räkna på vidgade skaror.

Men vi hava fler krafter än landstörmen i rörelse för att entusiasmera ungdomen för fosterlandets försvar och krig. Inland dessa tyskskytteföreningarna i skolorna utträtt ett synnerligen gott och energiskt arbete.

Vid 1917 års riksdags tredje genomlysning, om vi icke missmännarna, numer avlidne bankofullmäktigene E. A. Nilsson, det anslag, som förut upptogs i eklestiaskedepartementets anslagsstat för vapenövingar i skolorna, och riksdagen får väl därmed anses hava uttalat sig mot skjut- och vapenexercis bland skolorndung.

Sedan dess har emellertid bildats frivilliga skytteföreningar både vid skolorna i Stockholm och flerstades i landsorten. Dessa finansierats givetvis delvis på frivillighetens väg, men vi föreställa oss dock, att de liksom andra frivilliga skytteföreningar delvis understödjas av de statsmedel, som fortfarande utgå till det frivilliga skytteväsendet. Denna stat uppdelas nämligen icke utan får fördelas av vederbörande själva. Det sammar är förhållandet med skolorndungens stora skyttefältövningar, som vara är anordnas i Stockholm och som sistå gången de hölles räknade över 450 deltagare. Denna tävning anordnas av Skytteförbundens överstyrelse, som här till använder några tusental kronor av sitt statsanslag. Varje statsunderstödd skola får sig tillstånd en anmälningsskola och sedan ligga det i rektors hand att tillätta pojkkarna att deltaga och giva dem erforderligt liv från skolan. Att det inte

Mötskalet och den enbente på sin rätta plats

I sin nyligen utkomna bok, på vägningsstrå i Västervik, berättar borgmästar Lindhagen om sitt besök vid Fords verkställe och om sitt sammanträffande med den märklige mannen. Han talar där bland annat om, hur Ford för en tid sedan befunn sig i penningknipa och mödlig kredit vägrades honom på rimliga villkor i uppenbart syfte att komma åt hans färdig. Då upptäpn han en utväg och skaffade sig det erforderliga kapitalet själv, samtidigt som han införde ett nytt system för besparingar genom att icke binda mer än det nödvändigaste kapitalet i skivor och färdiga varor, vilka hopande försökt skulle vålla ränteförluster.

Detta nya kapitalbesparande system är endast ett utslag av den sparsamhet på alla områden, som kännetecknar Ford och som vilken han själv berättar i sin bok, i dag och i morgon, To day and to morrow, som nyligen utkommit.

Ingenting får föröstras i hans industri. På alla andra järnvägar kastas det smutiga trasade höret, på Fords förses det till bakslut fabriken, rengördes och användas på nytt. I andra fabriker tar man föga eller ingen notis om virkesavfallet, hos Ford spras det till hundra miljoner meter virke om året genom att allt avfall och gammalt bränt samlas ihop och eldas upp. För sex år sedan använde Ford 200 olika sorters lädor till transport. Det betydde många oönskvärda träbitar och mycket släpplån. Nu har han utexperi-

är så få rektorer, som bevilja detta lov framgår ju bl. a. av det stora antalet deltagare vid den senaste tävningen. Pojkarna skola ju representera skolan vid en officiell tillställning, heter det, och då böra de icke nekast lov. Naturligtvis betraktas det dessutom på många håll som en stor heder för skolan om pojkarna återvända från dessa tävlingar med medaljer och pokaler som synliga bevis på att för deras skola är styvare i skjutning än andra skolor och detta bidrar givetvis att draga allt flera skolor in i rörelsen.

Man frågar sig ovillkorligen om inte dessa skyttefältövningar mellan skolorndung vilka dock finansieras av statsmedel åro, om icke ett direkt kringgående av riksdagens beslut, så dock ett försök att inom skolornas uppehålls intresset för skjut- och vapenövingar, vilket måste anses stå i strid mot andemeningen i riksdagens beslut. Och frånsett vem eller vilka som finansiera tävlingarna, så anse vi hela den rörelse i vilken skyttefältövningarna åro ett led, såsom en mycket sorgligt företeelse. Är det omåtligt begär att pojkarnas krigiska instinkter och slumrande intresse för frivilligt försvarsarbete skulle kunna få sova i ro under hamnaden eller åtminstone inskränka sig till tennislottdrag och indianlekar i stället för att som nu väckas i vapenövingar och krigsmanövern då de ännu inte humnt trampa ut barnskorna. Det lär väl näppeligen vara någon fars för att krigsinstinkterna slumra i evighet, om det nu är det man är rådgör, ty för den väckningen svarar i de allra flesta fall exercisen redan vid unga år.

menstrat få sorter med mindre släpplån och färre oönskvärda träbitar. Den varma luften och rökken från krigstämorna leder han i en tio fot hög skorsten av stål och asbest till kall- och destillationsapparater, där dess värmeenergi tagas till vara, och i träddestillationsapparater förvänder han till träkol och dess biprodukter allt upptänkligt avfall, för vilket ingen annan användning finns, sågplån, byveplån, stöckor, harr, bark, nötkål och halm.

Ford säger sig icke ha ett enda lugner-hän i fullt överensstämmelse med det kapitalbesparande system, som borgmästare Lindhagen talar om. Han har varken råvaror eller färdiga produkter på lager. Genom att i stället ha en uttrytt snabb omsättning har han räknat ut att han endast behöver 50 millioner dollars i rörelse i stället för 200 millioner.

En vidsträckt decentralisation ingår i Fords sparsamhetsystem. Han har byggt järnvägar, driver egen skoffpapp och har inför en del del andra förändringar. Redan för sju år sedan körlade Ford experimentera med smärfabriker i mindre samhällen och på landsbygden, som gjorde olika bildelar och nu har han en mängd sådana. I alla dessa har han låtit lantbrukare, trädgårdsmästare, kvinnor, som samtidigt sköta sina hem, och andra människor, som sköta sina gårdar och sin jord få lönsamhet och extra förtjänst genom arbetet i hans verkställe.

Ford sparar också på den mänskliga arbetskraften, men på ett helt annat sätt än industrifabrikerna brukat göra. Han dor inte in folk och gör dem arbetliga utan han ställer dem på att göra själva det arbete, som de passar till. Han räkner ut och hushåller med människomaterialet lika noggrant som med nötkälen och släpsågen. En ånka får behålla sin avlidne mans lön mot det att hon utträtt de styvorna hon kan, de må vara hur obetydliga som helst. Och invaliderna behållas i Fords fabriker och sitta i göra det arbete som deras olika tillstånd medger. En enbent kan också göra nytta för sig.

Detta hinder inte, att Ford är mycket skeptisk gentemot allt vad hantverk och mänsklig handkraft heter. Han är så gott som förhånad av naturkrafterna, vindkraft, vattenkraft och elektrisk energi. Vår civilisation sådan som den nu är, vi-lar på ingenting annat än brå och billig naturkraft, säger han på ett ställe i sin bok. På ett annat ställe säger han, att värdet till frihet och ekonomisk friliggelighet genom naturkraften. Den enda slavn, som finns på jorden, är den, som är oför-nämaktig till tillgodogöra sig mekaniken - män och kvinnor, som släpa sten och ved och vatten på sina ryggar - hantverkare som knåpa och knåpa och ändå får ett dåligt resultat.

Men skola vi inte en gång i framtiden uppå en gråns, bortom vilken ligger överproduktion och frä maskinen blir människan överflödig och bör nedskjuta till ingen betydelse? På det kan tydligen inte Ford ge ett svar. Morgondagens skola är inte bekymra oss om, säger han endast. Den gestaltar sig som den vill, trots människornas välmående försök att ligga om riktningen och trasala till den.

Mötesplatsen
 Under valrörelsen höll fröken Kerstin Hesselgren på inbjudan av Frisinnade Kvinnors diskussionsklubb och Frisinnade föreningen i Kristianstad ett uppmärksamhet och talrik besök fördrag över ämnet "Valja och välja".

SÖDERMANLANDS ENSKILDA BANK
BANK
 Inskassouppdrag
 Söderläsk Bank. Grundad 1865.

WOLLMUTHS
 Föreningen för Rationell Hushållning börjar nu kurs i konststoppning den 1 oktober. Kursen varar 6 mån. och kostar 200 kr. Under de 2 sista mån. kan skickelig elev erhålla ångon avlöning.

God utkomst efter uppnådd yrkesfärdighet.

Anmån. Västmannagatan 4, Stockholm
 Beställningar mottogas.

Självstyrelse och rikshushållning

av ELISABETH TAMM

Sedan minnes tider har det gått ett drag av självständighet genom det svenska folkets historia. Det har visserligen här som i andra länder förekommit både utländskt och inländskt förtryck. Frammande folk ha sökt att kuva vår frihet och våra storstorsdrömmar. Och på samma sätt ha enväldet och fåväldet gång efter annan velat komma till makten. Där har inte heller saknats den splittringens anda, som undergräver möjligheten till styrka, men där har alltid upprätt personligheter, människor från vitt skilda läger som på skilda sätt slagit vakt om folkets rätt och fört dess talan.

'Självstyrelse och rikshushållning! Varje skede har sin form av självstyrelse och ordnare därefter sin rikshushållning. Och vår egen tid! Ja, den ger åtskilligt att tänka på i det avseendet. Det talas allmänt om det demokratiska genombrottet! Något sådant borde ju enligt all följdräkthet medföra en högt utvecklad självstyrelse. Men hur har det gått? Det är den stora besvikelse tiden givit oss, att det stannade vid detta genombrott. Man har erbjöd möjligheterna, de yttre formlerna för en demokrati, men när det gällde tillämpningen, då stelnade formlerna, då länkade möjligheterna in i andra banor, som skulle gynna ett motsatt syfte. Den allmänna rösträtten ger ingen självbestämmanderätt i vårt politiska liv. Den ger var och en rätt att rösta som han eller hon vill, men om han eller hon inte röstar med ett visst parti och under en särskild partibeteckning, så gäller det inte. Att olika riktningar samla sina meningar är alldeles naturligt, man bör så bäst kunna tjäna den sak man vill arbeta för, det är något annat. Men partipolitiken har drivits så långt att partiet har blivit det väsentliga och saken får vika, medlet har blivit mål och då förlorar det, som borde varit målet kraften att samla. Folkets rätt, de många rätt är därför egentligen att välja parti. Och hur har det blivit så? Till stor del genom vårt proportionella valsätt. Man tycker, det är underligt! Detta proportionella valsätt skulle ju inte vara något annat än att fördela makten rättvist i förhållande till antalet. Men hur gick det? Ändamålet, rättvisan, den rättvisa fördelningen, fört bort och räknefrågan blev huvudsaken. Och man har uppsett en mycket stor skicklighet i räkning, allt har blivit en räknekonst om antalet röster. Man dividerar inte bara siffror och röster, utan äskiter och frågor, rätt och orätt, heder och ära. Och till sist bli våra rättsbegrepp så förslöade, att vi glömma, att den proportionella valmetoden, som för resten slagit fel, bara är ett räknesätt, att brukas vid valen, men inte ämnad att användas av de valda i stället för eget omdöme och rättsuppfattning eller att vara bestämmande för handlingssätt.

Samtidigt, som den verkliga demokratin blir undertryckt av död bokstav, övergår makten till dess fiende byråkratien — ämbetsverk, tjänstemän, statistik, utredningar — och skatter. Och inte nog med det, utan byråkratiens storställning fordrar också centralisation av dessa ämbetsverk och tjänstemän med åtföljande statistik och utredning. Och med allt detta följer självstyrelsens tillbakagång, kanske utplånade, makten glider omärkligen men säkert över från de många till de få. Vi ska inte döja för oss, att det är detta, som håller på att ske, som vi uppleva i våra dagar, vi ska inte döja för oss att vår självstyrelse är i fara. Det hjälper inte, att socialdemokratien växer; så länge högren är så stark, som den är tvungen den socialdemokratien att söka hjälp i byråkratien. Och högren själv överläter hellre makten till en byråkati än till socialdemokraterna. Vad är det som händer? Ingenting annat än att vi under demokratiska former avsvärja demokratiens anda.

Och rikshushållningen! Den måste givetvis under så ogynnsamma förhållanden bli lidande. En tid där partilinjerna, formerna äro så allt behärskande, där måste skickligheten så ofta komma att vika, att en dålig hushållning blir följden. Och centralisation, som är byråkratiens sätt att uttrycka sparsamhet blir ofta till sina verkningar motsatsen.

Pan-Europas födelse

För sjunde gången ha de delegerade rest hem från Nationernas Församling i Genève. Många ha haft så bråttom att de rest före slutet och natt och jämnt så många blivit kvar, som behövs för att antaga en av nedrustningsutskottet framlagd resolution som uppmannade N. F.s medlemmar att följa exemplet från Locarno och ingå avtal med varandra. Sverige förklarade därvid att vi ha mycket längre gående avtal med våra grannar. Sens moralen som icke utsades, var den, att de skandinaviska avtalen borde vara mera förebildliga än Rhenavtalet.

Det mest betydelsefulla steget framåt är Tysklands intagande i Förbundet och rådet. Det nästa steget till utvidgning av Förbundet skulle vara Rysslands intagande. Briand och Stresemann uppger vara eniga om att det inte kan dröja länge innan det problemet blir aktuellt.

Tysklands inträde har köpts med skapandet av nya rådsplatser efter en nya rangskala, som verkar en smula konstgjord, och som heller ingen är särskilt belåten med. Likaså ge namnen på de ny- och omvalda icke-ständiga rådsmedlemmarna åtskilligt att fundera över. Polen, Chile och Rumänien äro valda för tre år, Columbia, Holland och Kina för två och Belgien, Salvador och Tjeckoslovakiet för ett år.

Detta råd tycks inte sammansatt efter någon plan eller proportion, det är en tillfällig sammansatt representation för jordlotket. I själva verket synes det vara så att problemet om rådets sammansättning liksom de andra stora problemen — alltså sammanhang med skapandet av ett Pan-europa. Om Kontinentaleuropa enat inträdde i en grupp, en sektion i Nationernas Förbund, blev det helt andra utsikter för att Amerika och Ryssland komme med. Även i England är bland ledande kretsar tanken upp att Storbritannien borde inno Nationernas Förbund bilda en Pan-britisk sektion, där Dominions vore företrädare. Kontinenterna skulle då grupps marschera in i ett Nationernas verkliga förbund.

Frågorna om avrustning, säkerhet, om gränsgremlingar och minoriteters rätt, om avlysnandet av den nationalistiskt betonade ekonomiska fejden — alla dessa skulle lösas av Pan-europa, d. v. s. av en ekonomisk och politisk sammanslutning av alla de många splittrade staterna. Europa i verklig mening är ännu ej till, det måste skapas.

allas — det är ingens! Tidens sätt att spara är likadant överallt, ibland kostar vad det kosta vill, ibland spara på några 100 kr. Och så byggnaderna där pengar begravas. Och ibland bygga om nybyggda byggnader. Och så utredningar och förvaltningskoder!

Under valrörelsen 1921 gav jag inga andra löften än att vara hederlig. Jag anade inte då, hur svårt det skulle bli att hålla det löftet. Inte trodde jag, att politiken var ett lätt yrke, men att det skulle bli så svårt att utihård, vad man där mötte — lika fullt hos s. k. meningsfränder — hade jag ändå aldrig kunnat föreställa mig. Och det har framstått för mig, mer och mer, som en oefterviglig plikt för oss kvinnor, att när vi nått vår medborgarrätt också omtvungit hålla på, att de rättsbegrepp, som äro rådande i det enskilda livet också ska vara det i det allmänna. Det delade ansvaret ska bli allas. Över för merna står saken, över partigränserna står rättfärdighetens krav.

Kontrollant
Stadskemisten
I
GÖTEBORG
G. Karl Almström
FIL. DR.

Tidevarvet har flera gånger hänsyftat till den pan-europeiska rörelsen, som nu i dagarna — den 3:de oktober — skall ha sin första kongress i Wien. Märkligt är att samtidigt hålles i Tokio den första pan-asiatiska kongressen mellan pan-amerikanska unionen sammanträdes i Panama.

Världen är full av kongresser för allt möjligt, så att det kan tyckas att en sådan mer eller mindre inte betyder så mycket. Men om man tror på betydelsen av den första pan-europeiska kongressen, så är det för att den har sin egen tyngd och segerkraft. Denna kongress kommer att bekräftas av en del ex-ministrar, framstående författare och andra berömdheter. Men ledningen av kongressen räknar icke så mycket på de äldre som på ungdomen, den ungdom, som kan entusiasmeras för ett stort mål, som förmår hänförelsen för Europa som sitt större fädernesland, värdigt att tjäna.

Rörelsen har icke någon aggressiv karaktär, det nya Europa den drömer sig skall icke hota utan samarbetna. Om brittiska imperiet och Ryssland ej kunna tillhöra ett Pan-europa, på grund av att de tillhöra andra grupperingar, skola de förbindas i en entente med detsamma.

Inte underligt att ledningen söker den djärva ungdomens stöd i så stora planer.

Som ett bevis på hur den europeiska tanken kan elda ungdomens fantasi, meddela vi en visserligen mycket ofullständig översättning av en dikt, Europa, av Siegfried von Vege-sack, som står införd i tidskriften Pan-europas sista nummer.

Europa, modrens land, heliga moderland,
folkens förtroende moderbete.
Ditt är från strider och falska searor
blöder i evig feberbrand.

Vådiga slöfjät, där ännu blöda
döende med händer knutna
lapparna av smärtan slutna!
O, kyrkogård, med miljoner döda.

Evigt mördande och födande igen
ständigt växa nya skaror
upp till hat igen och nya foror.
Hur länge varar folkens vanvett än!

Europa, ofulländade,
av dina egna skändade,
förestörda helgedom!
på korset Herren Gud
led för dig förgäves.

Bröder, det kommer en dag,
stormande och zuzande,
jubelrop och klokers slag,
sjungande och brusande.

Räven bort stängslena,
strampen ned gränserna,
skrynden med fröjdesprång,
sjungen en glädjesång.

Bären vapnen samman,
och vid målet,
länden bålet,
Dansen om flammans!

Genom skriet från nationerna,
razlet från legionerna,
dånet från kanoner
över sorg, som rop,
över lögnhavs väg,
folketets lägar,
sjungen sängen om Europa.
Stämmor brus, komma närme,
ständigt då av tidens steg.
Kommen, bröder, hit och sen:
under denna himmel tröder,
fri och modig europen.

Rök Teofani Crown de Luxe
och Ni blir nöjd
Tobakshuset, Birger Jarlsg. 13,
Stockholm.

Skånska Handskmagasinet
Västerlånggatan 55 - Stockholm.
Telefon Norr 141 63.
Start lagat av
HANDSKAR, VANLÅG O. STRUMPOR
Etabl. 1819.
Äldsta Handskaffär i Stockholm.
Innehavare Fru Lotten Smith.

Lotten Karlssons
Triakfabrik
Starka hemstickade Herr-, Dam- o. Barn-
strumpor på lager. Strumpor vidstickas,
Sticckulle köpes. Kem. tvätt o. färgning
emottages. Prima Filtar till salu. Sjöulle-
gatan 41. Stockholm. Tel. Norr 101 40.

SVENSKA PIANGFABRIKEN
Blekingsgatan 61, Stockholm
Tel.: Söder 28 28.
Förstklassiga pianon i olika trä-
slag. Erkända av våra främsta musi-
ker. Billiga priser.
Reparationer o. stämningar utf. billigt.

Werners Sjukhem
Linnégatan 7, s tr., Stockholm.
Mottager alla slags medicinska sjukdoms-
fall, Diet och badbehandling efter läkares
ordinationer.

Måltidsinackorderingar med diet mottagas.
Innehavare: Röda Korssystern
Tel. 742 60. Märta Pawez.

Tre gyllene
minuter är
morgontoi-
letten
med Schæls
RADIUM-trävl

Schæls Radium-trävl
Innehåller radium-
mineral 'Valk'. Fremtidsfull
Pris 1-krona
Lödtrar utmärkt även i hårt vatten!
Radiumhålligt kontrolleras av Radium-
experter Fil. Dr N. Sahlbom

Sjukvårds-
och
Förbandsartiklar
Kirurgiska Gummivaror, Ban-
dager alla slag, Elektriska Hör-
apparater, Induktionsapparater,
Åderbräckstrumpor, Bräckband,
Rygghällare, Grossekorsetter och
Gördlar, Brösthällare, Lungskyddare,
Sköjknor, Liggydynor, Dambin-
dor, Barnavårdsartiklar alla slag
m. m. Besök eller tillskriv oss.
Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special
Vesterlånggatan 66
(Ingång i Passagen)
Birger Jarlsgatan 9
STOCKHOLM

KIFA
Hälfotssjöd
av Dr Håbynsmodell, all-
genom svensk tillverkning av
yppersta, rostfria material. Varje
hälfotssjöd provas ut och hamnas
efter fotens form. Gör oss ett
besök mellan kl. 1-6 e. m.

Kirurgiska Instruments Fabriks A.-B.
KIFA
Regeringsgatan 31, Stockholm.
Tel.: Norr 286.

Moderskapets tragedi

Moderskapet är vördadt skyddat och välsmakat blått då det fullbordas under gynnsamma sociala omständigheter.

na för ensamma mödrar har kommit mycket öskt och pålitligt framt.

Detta är tesen i två nyutkomna böcker, En kvinnas väg av Ingeborg Björklund (Wahlström och Widstrand) och Moderlivet av Else Feldmann i anonynt Föreläsning hos bokförlaget Urania.

I en senare del av boken skildras barnets födelse och den unga moderns öden, dels tillsammans med barnet, dels ensam.

Tiellä i Ingeborg Björklunds bok antyder att författarinnan själv lägger vikt vid sin hjältinnas väg genom olika stadier av en livsutveckling.

När brottestycken ut denna skildring för ett par år sedan infördes i Tidevarvet, fick redaktören mottaga nyttiga påminnelser om att livet är skönt och att dess skönaste moment, kärleken, bör hållas i höged.

De obemärkta koma ibland systas vara nog så benämnta i den sociala diskussionen och av lagstiftningen, men hur mycket vet man om dem?

Om kärlekens betydelse för den redaktören som badhärarna av obehagliga tendenser ofta fått undergå, det att bli okälvade. Det var emellertid orättvis, ty vi rådde för, att det är skönt att leva i ett sådant förhållande, att det är bättre än att vara i ett sådant förhållande.

Av alla dessa bestämdelrar bildas de ensamma mödrarnas alldeles särskilda depression, som de allt efter styrka och temperament övervinna, förkrossas eller förhårdas av. Isa, bokens huvudperson, passerar från de Fördömdas boning över till ett av avsfärigt Hem för ogifta mödrar med ett annat klientel.

En väddan arbetar sig fram ur bokens stoff, eller rättare tvä. Den ensa är rikad till dem, som äro i samma förhållande som boken hjältinna: tro på en själva, lät icke övertyga er om er uselhet, uselt vore blott att släpa ansvaret för barnet.

Hur sköter Du din kropp? Hälsa och vigör i din egen hand. Ett giv akt i friska och klena av Tore Bildt. Häft. 2: 50, inb. 3: 25.

Lindblads Förlag - Uppsala

Hur sköter Du din kropp? Hälsa och vigör i din egen hand.

Lindblads Förlag - Uppsala

FÖRSÄKRING SKÄNKER TRYGGHET

FOLKET Livförsäkring

SAMARBETE Brand- och Fälls- Garanti- Bil-försäkring

Kooperationens Försäkrings-Anstalter

Kungsgatan 5 - Stockholm

Människan till sin gud

Som diktaren sin dröm som diktaren sin aldrig släcka oro, som moderns tanken på sitt barn, allt iu, sin mening: så, innehållit djupast inte i mitt hjärta, jag har dig, Gud, I min själ utgådda marmorblock slumrar du.

bara önskar, us bara önskar, möjlighet; med handen lås knuten om kammaran: mejlar jag ut din bild; mörker härvidlåt fram den ur gruva stensin Filosofia yta omkring mig; De varpa mina händer. Jag marker det ej.

Obarnkärligt måste den vara vidare, hämmar. rasu mot mig själv! på det att en gång ur svårlösna min längtan dug, på präria

ARNOLD LJUNGDAL

son till arbetsskänklighet förmödas. När utgångstrustur efter några års äktenskap är för tröttn för att hålla hemman i ordning och för avskräckande för att vara sin man till behag, driver honom längtan efter en smula njutning som oxvaxning med, till sprit och till yngre, oförbrukade kvinnor.

Här inledningen är över, bären hon bort och ödes. En annan väg står proletarietänman öppen, det är den prostituerades väg. Hon blir dödlig "till för alla i en civiliserad inbättnin, tillkommen av människor och till vilken det icke finnes någon motsvarighet i djurket. Man betjänar sig av henne, hon finns där liksom en telegrafkabel, en språkvägg, en offentlig bekänningsinbättnin. Man går till henne, det är en affär, där kropp och själ skänkas i lika hög grad.

Bland dessa eländigheter inför Else Feldmann en journalist, som under sina tafata försök att hjälpa olyckliga, mödrar, prostituerade och barn, själv suges ner i eländet, tills han slutligen måttat sig med erfarenheter och kan stiga upp ur djupen för att återge dem.

Det är självfallet att dessa erfarenheter äro ensidiga, och att proportionerna i värden mellan sjukt och friskt, elände och draglätighet icke äro dessa, icke ens när världen är ett Berckir i Wien. Men detta finns, detta händer, denna skugg världar samhället. Vid läsningen av Else Feldmanns bok erinras man på nytt om hur föga kombinerade hjälp- och

Extra inkomst - hemarbete

genom att hemmen utföra stickarbeten för eget eller vår räkning på vår patenterade stickmaskin ARE - specialmodell. Säljes även med S. K. F. kullager. Levereras till svenska statliga institutioner.

Överbetalda icke-rättsställningsapparater med korta nålar då i kan erhålla en bättre och billigare, näm. Are-Standard till endast till 125.— för vilken kan komma med randapparater för övrig stickning. Nyhet: Are Långstickmaskin. Namnvarv värderömda symmaskiner med kullager. Begir prospect.

NORRISKA TENTILKOMPARIET Vasaqatan 15-17, STOCKHOLM.

De menlösa

Gamla Annabel, som satt och spån vid sin sovträsiva, kunde berättat historier. Det var så tvevligt i hennes hus med de gamla svarta skåpkläderna och det hårda lerghelset, som var besöttn med vit sand Herrgårdsläran tyckte om att se Annabel spina och ämnat rolligare var det, när hon kändade. Hon tog utlen ur en hög, smal korg och kändade den till läffan, vita, mjuka reullar, som sedan hastigt förvandlades till tråd.

Det var en äldre, som bodde horta i Erskyr, sade hon, "och den stackars satt en gång med sin får vid spinn. Fadern var gammal och skällig. Rött som det var somnade han, och en geting kom och satte sig på hans huvud.

"Gå din väg från min Fars huvud", sade äldre, Men getingen brydde sig inte om det. Då tog äldre upp eldgåffeln.

"Jag lalar till dig", sade han. "Gå din väg senast!" Men getingen satt kvar. Därren blev ond och lyfte eldgåffeln i våden. "Nu säger jag åt dig en gång till", sade han. "Vill du ge dig vägg?" Men getingen röde sig inte och den stackars pojken skak nästan sin far fördrövad. Men getingen så mycket ledsmåbetar för det, fast han bara handlat i vånlighet, stackare.

Sandy var bara sju år, och han vilde veta vad en äldre var, ty han hade aldrig sett någon.

"En äldre är en människa, som har min förästnad än andra, eller kanske öfver, bara ett annat slags förstånd. Det fanas en i socknet på min farfaris tid, och han var så klok som någon på sitt sätt, men han kunde aldrig låta bli att spela folk spratt. Han gick från socken till socken, och människor gav honom kläder och mat och allt hals vilde ha, ty han var god att se som vän, men en svår fäende. En dag gick till skollärens lustur, och han tyckte om vad hon gav honom."

"År de snilla mot er här?" frågade han, för han var ryckning på trakten, och hon svarade att det var snälla människor. Då gick äldre till vardens hus i grannskapet.

"Ni ska ge en höna åt skollärens fru", sade han till kvinnorna, "och det måste vara idag eller i morgon". Och antingen de vilde eller inte, var de rädda för vad som skulle kunna hända, om de icke gick. Hela kvällen och hela nästa dag kom de straffgångar mot enskilda individer följt gagna, när dessa individer blområ ösymptom på en sjukdom, som man lämnar orörd. E. W."

med häror till skollärens, och frun visste till sist inte vad hon skulle tro.

En annan gång gick han till prästgården i Invertere och led på häror för matten. Kyrkoherden var en gammal man och utgårdt, men han var vänlig och kände vil till häran. Han tog honom med sig till baden, där han kunde få ett över huvudet. Det var här på skolen, och man kunde komma upp på en stige.

"Ni kommer att få en skin bödd däruppe", sade kyrkoherden. Men därem var inte någ, för han var av god familj och tyckte in-om att ligga på en skulle. "Jag räddet för att gå upp", sade han. "Dumheter", sade kyrkoherden, "jag skall visa er, hur ni skall komma upp, fastän jag är äldre än ni!" Och han klättrade upp för stegen och ropade på häror att fölla efter, för det fanns inte häror i sig i förmånliga än den han skulle få dräppes byter.

Hären tog bort stegen. "Eftertem som tycker så mycket om den", sade han, "kan ni ju ha den själ!" Och han gick in i prästgården och läde sig i kyrkoherdens säng och sov till nästa morgon, och kyrkoherden kunde inte komma när från härdkålen, förrän någon börde honom på morgonen.

Barnen tyckte om den berättelsen. "Isa det är en som var full av olygd", sade Annabel. "Angus tyckte i bergen var inte alls på det sättet. Han var inte klokar än att barn i ting som bärä denna världen till, men han hade en vidvion från Ovan större än de flestas. Han vandrade omkring bland höjderna och sov i ljungen och hur det var kunde han inte stanna länge i något hus. Det var som ett fångelse för honom. Han kom in i det ena elter andra huset om kvällarna och fick sig en pratstund vid spisen, och när det var tid för aftronin, läste han bönen och tog med sig kaka, att det var Angus, utan ty vis och helig man, som talade med En, som var honom när. Och sedan gick han upp till bergen igen, antingen nattan var mörk eller ljus, det var ett samma."

Sandy tyckte, att Angus skulle ha varit räddt att vara alldes ensam däruppe i de mörka, ensiga kullarna, men Annabels dotter sade, att han kanske inte hade förestad att vara rädd ens. "Kanske han hade för mycket förstånd", sade Annabel och tog ny till på kartan. "Får det inte En, som vandrade med honom därute. Bland ljungen som inte ni och jag kunde se. Och när han sig upp mot stjärnorna, som David, då säg han Den, som skapat dem..."

"Berätta en historia till, Annabel!"

Kom till Barnets Lyckopanning berättas genom Föreläsningen och Barnmarkiser samt DE BLINDAS FÖRENING Majorgatan 14, STOCKHOLM.

Det parti

OST realiserar. Smörfaffären Framåt -å Nybergatan och Norrlandsgatan 13.

Ingen klagan om man upprättat blodet, ensar magen och tarmarna fåa osvada rester och utdrivar ursinan från kroppen, varmed man underdödter roten och grundersaken till jämätande och många sjukdomar.

Denna för hela organismen välgörande process erhålles genom ett användt Fruktsalt-Samarin Det bingar vigör och ger hals. Pris per fl. 2.50. Säljes å alla apotek, hos droghandlaren, m. fl. Cederroths Tekniska Fabrik Stockholm

Bageri & Konditori

29 Skeppargatan 29. Tel. 709 76 STOCKHOLM. Rekommenderar sina delikata bröd- och Konditorier på alla slag. (Ester Dominicus).

Det bästa smältvärst och kaffe. Västligt ölvar m. l. Majas Hembageri Bergsgatan 16, Stockholm Tel. Kongsh. 5468 Grahamsbryd o. Wäfflor 10 proc. påhörd llamas.

En gedigen boksamling - utan kända kostnad - kan över förskåpa sig. Verk av de främsta in- och utländska författarna. Synnerligen lämpligt för studieförklar. Tillsänd Red. Gösta Lindberg, Centralplan III - Gädd.

Försäkra Edert liv i VALAND

Omsesidigt livförs.-bol. Grundat 1894. Läga premier. Höga vinster.

F:å Emil Bäcklin GLASMÄSTERI och RAMAFFÄR 1 AD. FREDRIKSTORG 1 STOCKHOLM Gott arbete! Billigaste priser! Telefoner: 564, 318 21 & 237 21.

På RESTAURANT RANAN

börnt av Sjö- och Thulegatorna Sundsvall. Låter man häst i hela staden. Ista, hventrevliga och moderna lokaler. Enskilda rum för samlning. Piano till gästernas förfogande vid enskilda samlning.

Rylander & Olsson Bok-, Tjänings- & Accidenstryckeri. Levererar förtärliga arbeten såsom BÖCKER, TIDNINGAR och AFFÄRSTRYCK till billiga priser och på kortaste tid.

STOCKHOLM Lilla Vattugatan 25 - Norr 7606

OST

realiserar. Smörfaffären Framåt -å Nybergatan och Norrlandsgatan 13.